

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu naše stvari, a nasloga sve pokvarci“ Nar. Pes.

Predplata s poštarnom stoji 20 for., a sejake samo 1 for., za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a sejake 50 novčića za pol godinu. Ivan Carevina više poštarnina. Godje se najčešće imenovanje 8 sejaka te su voljni, da im list haljino svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat čemo za 10 novčića na godinu svakomu. Novčić se halju kroz poštarniku *Naslovnicu*. Ime, prezime i najblizji Postu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to čovjek odpravničko u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarnina, napisav izvana *Reklamaciju*. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Poziv na predplatu.

Molimo sve naše p. n. predplatnike, da nam predplatu za drugo poljetime čim prije poslati izvole.

Preporučamo ujedno što vrudo svim onim našim predplatnikom koji nam stogod duguju za ovu ili prošlo godine, da odmah učine svoju dužnost, da uzmognemo ovaj puški list bez skrbi neovisno i noustrašivo ravnat i učidjivati.

U Trstu, 1. Oktobra 1883.

Uredništvo.

Bratovščina hrv. ljudi u Istri.

Za koji mjesec biti će tomu deset godinah što su u našem diđnom Kastvu počelo ozbiljno raditi oko osnutja dobrovornog društva, kojemu bi bio zadatak, sakupljati dobrovoljne prinose te njimi podupirati siromašnu učedo se istarsku mladež hrvatskog porieka. Nekolicima naših rodoljubava sasta se u provizoričan odbor, koji je razposlao širom hrvatskoga roda »Proglas hrvatskemu narodu i svakomu prijatelju pričkoga napredka», u kojemu ižiče osobito dvio zaprieko, radi kojih se hrvatski narod Istru vjedava kao malo dotoča od sna budi a ne žive »život naroda dostojan«. Te su zaprieko poglavito, da po gradovima istarskim, gde imade prilike za školu, malo ima čistog i nepokvarenog, nego roda i drugo, da jo hrvatski narod Istru većinom seljak, koga slabo željino ubiju a protu-narodne spletke i osnove otudju od domaćeg ognjišta i materinskog jezika.

Osnovateljni odbor veli nadalje u svojem proglesu deslovec: »da u družtvu uzmognemo postići čega pojedinci nemogu, t. j. da pomognemo kmetom u Istri izučiti sice u raznih strukah ljudskog znanja, u toj čisto rodoljubnoj nameri namislili smo mi podpisani u družtvu više prijateljih, da se osnuje družtvo pod imenom: »Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri.«

Osnovateljni odbor izradi družvena pravila to je pošalje primorskomu namještaju u Trst na potvrdu. Dne 17. rujna 1874 sazove odbor prvu skupštinu »Bratovščinu«. Tim danom stupio je hrvatski narod Istru u svoj preporodjaj. Od toga dana stala se živahnije mican Šaka hrvatskih rodoljubav Istre, nemareći za paklenске spletke protivnika narodnih, pouzdajući se najvećma u vlastito silo i u pomoć jednokrvne nam braće.

I danas se rado sjećamo onog vatrebnog trenutka, kad je pred božnjim žrtvenikom zapjevalo naš nezaboravni starina preč. g. Vlah: »Pridi duše presveti! a mi mu iz dubine

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se
Corsijski Stadion N. 12.

Pismo se šalju platjene poštarine. Vesti, dopisi i drugi spisi stampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, naime prama svjedoci vrednosti i smjeličnosti ovoga Listu. Napodiplani se dopisi neuputuju. Osobna napadanja i slato sukronne stvari nemaju mjesto u ovom Listu. Prihodbena se pisma iskazuju po 15 novčića svaki redak. Oglaši od 8 redakata stoji 50 novčića, a svaki redak svuđe 5 novčića; ili u slučaju optuživanja po što se pogodo oglašnik i odpravničtvo. Dopisi se novčaraju. Uredništvo i odpravničtvo, osim izvanrednih slučajova, nedopisuju, nego putem svoje Listice.

duše odgovorashmo: »Pošalji s nebos zarju sveta twoego» moleći ga pobožno, da nam umije što je nečisto, uvlaži što je suho, zacieli što je ranjeno, prigne što je tvrdno itd. Tā u nas bi jaša još tada posvo tamno, sve nečisto, suho i ranjeno. Naša vruda moštva bijalo uslišana, jer smo u tih prošlih deset godinah pomoću bratovščine mnogu suzicu osušili, ranjou zacieliili a zraka narodne prosvijete utrla si put u mnogi do tada zabitni, nečisti i nepristupni kutići.

Već kod prve skupštine javio je veselim licem tajnik, da je u kratko doba narasla imovina bratovščine na skoro 1000 for. Čuli smo kolikim su užitom naši privaci u Istri i širom hrvatske domovine pozdravili našu miljenicu. Netko njoj nazivao »božji blagoslov, drugi božji pomoć« a svi skupa želili najbolji uspjeh.

Odmah pri osnutku samog društva postavljao je odbor najbolju nadu na uspjeh u ravnost i točnost povjerenika, koj su imali biti imenovani. Da bješa taj nazor opravdan, pokazalo se kroz ovih deset godinah najjasnije. Godjogod se našao koji marljivi i za stvar zauzeti povjerenik — pa bilo to u gradovih ili na solu — svuda so blagodatno pokazalo stopu njegovog prognača. Njiju se dakle čuđiti što so jo i kod odborskih sjednica i na glavnih skupština odboru proporučivalo, da imenovane poštene, radine i za našu svetu stvar zauzete povjerenike a obično se u takvih sgotu i naznačivalo takove lude. Imade gradoval i gradicah u pokrajinah, gdje Hrvati stanuju, odakle bilo bratovščini slabe ili nikakve podrpe, dočim su često neznatni gradici ili selca svoju patriotičnu dužnost zbijala požrtvovno vršili. Uspjehu ili neuspjehu u pojedinim mjestima imademo jedino revnosti ili nemarnosti pojedinih povjerenika pripisati.

U nepotpunih deset godinah sabrala je bratovščina skoro 5000 for. a to je ona svota, za koju je ustanovljeno u pravilih, da se imade sakupiti i tekst tada od to svote kamate siromašnim i vrednim istarskim mlađicem kano podporu dilići.

Nu odbor bratovščine nije čekao, dok se ta svota sabere, on jo diešo i do sele, svake godine, kada više kada manje, kako su mu već novčana sredstva dopuščala. Glavnice nije okrajno niti za novčić, već je dišlo od dobrovoljnih prinosala t. j. od onoga što bi unislo a nije u glavnici spadalo.

U devet godinah razdišile je bratovščina među našu učescu se mlađe 2.155 for.; zaisto lijeva svota za našu siromašnu pokrajinu i za još siromašniju istarsku Hrvate. Ovim nevelikim novcem pomogla je bratovščina mnogom mlađicu na noge, gao ništa. Njega valja, da pudupiru mnogoga je zadržala na naučih, koji

bi bio radi siromašta ostaviti morao školu; mnogi uzdajući se u njezinu pomoć da se na nauku. Tako rasta male po male broj naše intligencije, množe se naši pobornici, odgojuju se novi naši pokrajini, našeg jezika, koji će danas, stupiv u javan život, u boj srnuti za pravice zanemarenog nam roda a pri tom ostati će njemu vjerni i bratovščini zahvalni do groba.

Najsimi žujevi, našom mukom odgojio su u Istri volik broj protivničkih gospode a mi smo bili usiljoni posebice sakupljati i poput pčela snati novčić do novčića, da pomežemo svojoj sirotinji. Zomajiske stipendije ili podpore davaju se obično talijanskoj djeci; Hrvatu je dosta, da doprinaša što mu zakon pripisuje za školstvo pokrajine, za zemaljske stipendije i druge podrpe a hoće li sam iziskati diete, neka pokuce na druga vrata, jer zomajiske zaklade nisu mu pribitne.

Da so tu nanešenu nam nepravdu po mogućnosti ublaži, osnovala se bratovščina, a ona — budu Bogu hvala a čest našim prijateljem — vrši ju u desetu godinu hvalovredno svoju zadaču, polaganu dodušo nu postojano. Glavnica bratovščine narasla je do sada na 4684 for., dakle još nešto preko 300 for. pa smo postigli ono što propisuju ali nipošto ono, čega istarski Hrvat treba. Sa glavnicom od 5000 for. počet će se dieleti kamati od nje, nu trobiti će i nadalje sabirati i doprinašati, jer će rasti uveć veći broj molitelja pošto se stalno nadamo, da će naša mladež još većim u škole gnuti a nade neima, da ćemo (pa uz najbolje htjene i uz najpovoljnije nam političko stanje), tako naglo naše novčano stanje poboljšati moći, da nebi trebali pomoći. Svakako svota od 5000 for. sabrana kroz ovo devet godinu, liepi je novac ako se promisli, da je hrvatski narod kroz to vriome neprestance na crkve, spomenike, kazališta, sveučilište, i na stotinu drugih narodnih poduzećih sabirao i u doprinašao. Uzmimo jošte k tomu, da imade medju nami nemarnim i bezdušnikom, koji prem jih je Svevišnji bogat obdario — za narodna poduzeća nemare, dopače se takovim smiju, — recimo napokom, da se kod svih zbirka uvek iste te iste osobe redaju, tad moramo zaista i sa novčanim uspjehom bratovščine zadovoljiti.

Godinom 1884. stupa bratovščina u novo desetgodišće; ona mora sve sile napeti, da njoj djelovanje nebude manje plodonosno nego li bijaše do sada. Odbor će svoju učiniti, o tom smo uvjereni, poznavajući nuževje koji njem sjede. Nu odbor, pren je on duša družtvu, sam o sebi nebi mogao ništa. Njega valja, da pudupiru mnogoga je zadržala na naučih, koji

svi njezini prijatelji, svaki komu je stalno, da se hrvatski narod Istru pođigne, da se osovi na vlastite noge. Onim koji su bratovščini jur do sada redoljubno podupirali, nok nijim Bog plati, tko to nije do sada mogao, mogao čim prije!

Čim se mi većma u Istri i na otocima budimo, tim većma grakcu na nas naši dušmani, tim zošće navaljuju na našu svotinju. Mi smo dužni njihovo navale junacki dođekati i odbiti. Mi ćemo to svim silama nasejati, nu onaj komu je do toga stalno, da se mi neprotvorimo u ničiju robiju, u ničiju porivaljstvu, taj jo dužan, da nam pritoče u pomoć, taj nas nesmi u zdvojnoj borbi na ciedilu ostaviti, taj nas neće i nemože goloruke i slabog bilje izloženo ostaviti, dočim navaljuju odasvud naši neprijatelji na nas.

Hrvat je dužan — pa gdjegod on bio — istarskomu »patniku« u pomoć prideti, on je zvan, da mu vidi stare rane i da nadozvoli, da mu se nove zadaju.

Hrvati i svijet prijatelji naši! pružite bratovščini našoj obilnu pomoć. Pokažite i opet, da krv nje vodi. Mi ćemo jednom, kad nam suši lipši danci, pripovedat potomstvu, da su nam u nevolji pomogli: Bog i Hrvati.

Razprava proti „Istriji“ pred rovinjskom porotom.

(Dalje)

Ovaj na predsjednikov upit izjavlja, da nezna u koliko se izlisakih tiska »Istra«. Predsjednik: Prima g. Dr. Tamara na sebe svu odgovornost za članak »nastatori croata?« Dr. Boccalari: Hm... Hm... Neznam, jer hm... nemam obavestili. Al... Aljda... (Dr. Glezer mu nešto prišapne)... da prima odgovornost nu sebe.

Uveden je svjedok M. Mirković, tri puta kažnjen zbog zločina a jedan put bog prestopka.

Iza prisegje posvjedočava:

Oko čest sati pos. p. 13. lipnja došli su k meni Velnić i Semelić sa drugom trojicom i izpili su oko dva litra vina.

Oko ponoći istoga dana dolazeći sa sebe Grandić čuo sam korake i upitao tko je. Kapelan Velnić odgovori: da je on. Župnik Semelić ležao na kupu zemlje blizu razkršćja puta, koj vodi u Barban. Kapelan upita me tko sam i ja sam mu odgovorio. Kako, rekoh samo župnik, da povoljen ležao na kupu zemlje, kapelan ju stojao a Marko Kontulšić sjedio. Mjesto gdje je župnik ležao jest nešto podalje od puta. Ono je 1/4 ure daleko od Barbana. Kad su ona dva svećenika došla k meni, bili su trščni. Nitli onda, kad sam ih na putu srećo, nisam opazio da su pijeni. Ni sam vidio, da bi se Velnić teturov. Julij Cleova: Nokoliko danah, iz 14. lipnja sjedio je M. Mirković pijuci u mojoj krčmi. Dodjek je nju pop Velnić i reče: Vi sto ma od bje na pravill orinim, kazali ste, dasmo župnik

I ja bili pijani. Mirković odgovori: *nesnam jeftete li bili pijani; vi ste stojali a župnik je ležao.* Veličio je potvrdio, da su bili na putu, ali da nisu bili pijani. Bili svi žedni i gladnji a odmarali su se od velika puta onaj dan prejavljena.

Za tim je uveden svjedok Carlo Cleva:

Dr. Stanić protiv se prisegi ovoga svjedoka, jer je on bio za istu stvar tužen kod vodnjanskog sudišta i nešen, a tužitelji uložili su proti onoj osudi utok. Jer je dakle i svjedok upleten u ovom poslu, jer on mora biti i plesatljom upitnog članka u pistrili i jer je on osobni neprijatelj Semeliću, predlaže, da se on ne zaprisegne.

Dr Boccalari molí, da se svjedok zaprisegne jer nije sumnjen, i jer se ne može dokazati, da je Semelićev neprijatelj. Sud, temeljeći se na razložih Dr. Stanica, nije priputstio svjedoku k prisegi.

Svjedok polaže: Govorio sam 15 lipnja sa g. Semelićem i on, mi je kazno, da je u noći među 13 i 14 lipnja, oko poноći ležao na razkriziju putia, ali da nije bio pijan ni on, ni Veličio. Vidio sam obužitelji otici 13. lipnja u 4 sata pos. p. iz Barbana. Marko Kontušić mi je priputstio, da su se vratile kući oko dva sata iza ponos. To je sve što znam.

Aleks. Cozzarini: Pio sam pivo u krčmi Julija Cleve, kad su onamo ušli župnik Semelić i Veličio. Ovaj je približi prisutnom Mirkoviću i reče: Vi ste moći bila napravili ornim; rekli ste, da smo bili pijani, a to je prešas laž.

Mirković odgovori: Da niste bili pijani, no biste bili u onom položaju na cesti. Drugo ne znam.

Dr. Stanić hode da razjasni stvar. Predsjednik ga upuštuje, da to učini u zaključnom govoru.

Josip Grublje-Bolković polaže kako i Cozzarini.

Paškulin Pavlić: Oko 6 sati pos. p. 18 lipnja došli su k meni u selo Pavlić oba tužitelja. U pet njih izplili su vrči vina. Nisu bili nipošto pijani. Stoga su savim drugo nego pijani; bili su kao kidi idu misli. Neznam koliko su drugdje bili. Mirković mi je prijavljao, da ih je one noći sreću na putu.

Josip Martinčić: Sat prije ponos 18 lipnja došli su k meni oba tužitelja. U pet njih izplili su vrči vina. Nisu bili nipošto pijani. Stoga su savim drugo nego pijani; bili su kao kidi idu misli. Neznam koliko su drugdje bili. Mirković mi je prijavljao, da ih je one noći sreću na putu.

Predsjednik pozvao je stranke, da stave svoje prelogne glede svjedoka Rajka, koj radi bolesti nije došao.

Dr. Boccalari: Želi, da se Rajko sva- kako presluša, jer su tužitelji kod njega izplili vrči vina.

Dr. Stanić prelaže, da su tužitelji kod ovoga bili, niti misli, da ga se može uzmomišli, jer nije nikakvo važnosti i jer ga nije bilo ni u kući, kad su oni kod njega bili.

Anton Gašparić: Oko deset sati 18 lipnja došli su k meni župnik i kapelan. U četiri su izplili dva vrča vina, niti pol vrča svaka. Nisam opazio niti u njihovom govoru niti u njihovom ponašanju niti izvanrednoga; pače oni su gororili savim triezno.

Šime Ljubić: Pol sata prije ponos 18 lipnja pozvala moje nevjesta kući, gdje sam našao župnika i kapelana. Nevjesta nijem je ponudila pili i pilu su iz jednoga vrča. Pio sam i ja i još jedan seljak. Neznam koliko je bilo vina u vrču. Drugog vina nijem nisam ponudio. Nisam opazio u njih nikakve promjene radi piće. Gororili su tako no govor nipošto pijani.

Dr. Boccalari odustaje od preslušanja svjedoka Rajka.

Marko Kontušić: Bio sam sa župnikom od dva sata pos. p. do dva sata do iza ponosi a sa Veličinom do jednog izapanosi. Kod mene u Majčiljima izplili smo dva litra u četiri. Pil smo, kada svih preslušanih svjedokab. Dali su pili i kod Ljubića neznam jer nisam bio obduž. Koliko su popili tužitelji nemogu kazati, jer se je pilo iz vrčeva. Oni nisu bili ni kapili ni podnijeti. Ja sam se makhlo nakitilo izpliv o 12 sati o ponosi kud Veličinu dvie časice.

Na razkriziju putu župnik se povratio na zeleni kup žemlja a ja sam sjeo. Onakó smo čekali kapelana, koji je bio u jednu kuću po svoj klijuc. U kapelanovo kuću

oni nisu pili, premda su bili žedni jer su imali sutra misli.

Obašli smo se: Majčilje Funete, Pavlje, Grondile, Vorlice, Rajka, Dragozet i Porjan. Predsjednik otkrio obavestili od poljskog kotsarskog kapetanata i od po-rečke biskupije o Semeliću i Veličinu. U njih se rišu ova dvojica kao razborite, a triezna i čudoredne nipošto plju podane osobe. Njihovom ponašanju, da nema pri-govora.

Ovim je dovršen dokazni dio raz-prave u poslu Veličinom i Semelićevom. Predsjednik prelazi na tužbu Mikiševu.

Dr. Glezer izjavljuje, da Dr. M. Tamaro prouzimirje na sebe svu odgovornost za članak, kojim se g. Mikiša drži u vredje-nim. Istraz se tiska u 600 izdavača u razširenu je po Istri, po pograničnih po-krajina a nešto i u inozemstvu. Dr. Tamaro je neporočan, otac obitelji i bez imetka.

Dr. Stanić pita, da se prisutnomu tu-žitelju Mikiši dopusti da sudjeluje kod razprave.

Dr. Glezer se tomu protivi jer je su-djelovanje tužiteljevo suvišno kad ima svoga zustupnika.

Sud pristane na pitanje Dr. Stanica i dozvoll g. Mikiši, da sudjeluje.

Prvi preslušani svjedok je lovrenski župnik Dragovina, rodom iz Pazina. Na predsjednikov upit kaže da živi u mlinu sa g. Mikišem, ako se izlikuje nekoli osobni prepri. Mikiša ju u gradu od go-spode zlo vidjio all puk-ga imu rado.

Dr. Stanić se protivi zaprisegnuću ovog svjedoka, koj se u više zgodala po-kazano očitim nepristojljom tužiteljevin.

Dr. Glezer molí, da se odbaci predlog Dr. Stanica jer je neopravilan.

Sud pripušti svjedoka k prisegi jer nepristojstvo je zaproku smuo onda, kada se odnosi na tuženika a ne na tužitelja.

Dragovina: Nisam vidoju tužitelju dne 27 lipnja, jer me onaj dan nije bilo u Lovranu. Stoga nemogu kazati, da li je bio pijan. Budući nije bilo mene u gradu, pozvao su njega da kresti jedno diete. Pi-zuš imena je knjiga toli nepristojno načrtno, da sam radi časti svoju crkvu morao stragnuti onaj list, te ga ovdje prednjam sl. Sudu, nek se i on uvjeri, da je pismo nečitljivo. (skako komu). Čuo sam od pri-majke Trdićke, da se je Mikiša porločao sa zvonačom i da je tvrdio, da je u tih-tarnici kava a ne crnilo.

Sledede rednje luno je misli ve-liku misu, pa mi je pleao, da on neće mi-siti i ja mislim, da ga je stoga biskupin promjestilo u Brčac. *

Mikiš opaža, da kad jo ono piso-bilo jo već prilično tamno i njo bilo avlače u sakristiji.

Marija Trdić, primajka (babica) u Lovranu: Dne 27 lipnja donesla sam u crkvu jedno diete na krest. Poslala sam zvati župnika i kad su vratile boz-njegu rečko da idu po kapeljanu. Nije mnogo postajalo i dodje g. Mikiša to mi pokrati diete. Obavio je se podpunom redu.

Ja nisam opazio da bi on bio koko-pitko, da je pitao jeli izmolio neku molitvu, već je samo pitao, dati smo možda već kod kuće ono diete iz nužde pokrastili.

Nisam ga vidjela gdje pio, niti sam čula, da jo rekao da je u tintarnici kava a ne crnilo. Ja nisam rekla župniku, da je Mikiš to tvrdio, da u tintarnici tma kave.

Dragovina, privazan neda se i kaže opet, da mu je to babica rekla.

M. Terdić: Ja se bogmo nespominjem, da bi vam to bilo kada rekla.

Josip Kalodira, iz Raba, nastanjem u Lovranu, starićem od 70 godina, zvonar:

Onaj dan pozvala me je babica, da njoj idepo po župnika, jer ima jedno diete za krest. Nenazvao župnika poslala me po kapeljanu g. Mikišu. Našao sam ga u g. Stigljevoj gospodionici, gdje pio piće. Išli smo zajedno u crkvu. Pokrastili je diete i odato sve u redu koko po obdužu. Ida je Mikiš išao u sakristiju i umnođe pero u tintarnicu rekao je, da je crnilo gusto koko i kava. I ljudi se na župnika, koji ne obskrbljuje crkvu crnilom, te mora više putu na sam u crkvu, svega crnila donušati. Nisam vidoju kako je piso, jer sam bio drugom poslom zabavljena. Bilo

*) Ovaj svjedok bio je umnjo predsjedniku da ga izvrši i da mu dopusti kod kuće ostati. Ipak, došao je.

je još prilično svjetlo. Kapelan je bio vesel ali ne od pida.

Mute Jeletić pomorski kapetan iz Icke: Sjedam sam 27 lipnja u jednom krčmu u Icki kad su iz Voloskoga došla dva voza. U jednom je bio Mikiša. Čuo sam, gdje netko kaže da su popovi pijani. Mikiš je došao vod u krčmu za drugimi. Pri-bljiv mi se i potepav me po ramenu, reče mi: ja vam hođu dobra kuo prija-teju. Za tim je Mikiša eje sa svojim za-stol. Vidio sam, nositi vise litara vina, al neznam koko. On je bio zbljja malo pri-pit i svi su prisutni govorili, da je pijan. Za njegovim se je stolom bušilo i govo-rije nepristojn riečin. Pa se je prisutni-jevi prekasno stavljen i što je stvar već došta razjašnjena.

Pročitano su obavestili o g. Mikiši od voloskoga i pazinskega kapetanata.

Onaj prvi vell, da Mikiša nije podan-čišu i da njegovom čudorednom ponašanju nema prigovora, samo njegova ne-mira čud mu je višeput uzrok kako-voj neugodnosti.

Drugudjije glasi obavest iz Pazina. Ona vell, da je Mikiša na glasu silovita čovjeka luh na Izgreda, podan pliu i da do kasna u noći sjedi po krčmam. *

Kad bljahu pročitaju pitanja, što su se imala porotnikom dati, Dr. Stanić predo-ži, da se u jednom stavlja izmisljen ili izopadeni mjesto izmisljen i izopadeni pa da se za Semelić i Veličinu postave posebna pitanja, i da se dodade još jedno dopunitečno pitanje, da se najme pita-jeli tužnik dokazao što je pisao?

Sud odbaci druga dva predloga a po-prim pri.

(Sledi.)

DOPISI.

Izpod Učke, mjeseca oktobra.

Pišem ti iduće »N. Sloga« nekoje tu-žnjike u nadi, da će koga dirnuti ili osvo-letiti jer nam je težko, u zlu dobre čekaju-im.

Ponajprije obradim se na vas braco Istrani Hrvati vrudom molbom, da se već jednom otreseto toga drlemeža, toga vječ-noga sna, koji nas ubija duševno i telensno; obazrite se i slušajte one poštenjake Vaše koji vam često na pleđi kucaju i opomijnu, da je kasno doba, da valja skočiti na mladžane noge pa otrutli nepristojski pogubni jaram.

Koliko nas je ovuda boleslu grda na-žone donešena u porečkoj lažtorbi a pisana od lovreniske jedne mlitarija, kojoj je crna obuzrina kano kotač, nemožete si poti-misliti. Crna ta vlast raznesla se kano blešak a jao si ga piskaru, da ga narod u prvi mah prepozna. Prosta laž, da je naš blivili kapelan g. Mikiša pijan bio, svist izgubio pijan diete kresto itd. itd., tako je ogor-đala sve one, koji rečenoga — od već triez-noga gospodina poznaju — da bi bili pise, da njim je poznat, na komade raz-nešili.

Što je plemenito, što je poštano i dobro te baba Istra i njezin suradnici grde, pu-sipu i ruže, dobitim njim je ono čega se pošten čorjak pluš, ilepo dobro i pošudno. G. Mikiša, koji je uzoran svećenik, dobar patriota, dakako hrvatski, nije počudan ištili niti nejzinim pripinjam lovrenskim, dobitim njim je g. župnik Dragovina, komu se javno u novinah reklo, da je kukavica, da je mlitarija itd. abuon e bravo prot-ez. Usljed toga moramo zaključiti, da su ba-bini lovrenski prijatelji onako plemeniti i pošteni kano i g. Dragovinu jer vel naša poslovica: „pokuši mi druga, da ti kažem ti si, a na takovih prijateljih čestitamo Istru“ i njezinoj djedovskoj kulturi.

Neki izdaje i najprijesti čovjek na polje ili u dubravu pa neka se obare na male ptice, te će uviditi, da se svaka svomu jatu drži a medju ljudi, tim razumilini stvorovi nabiva takoi. Kollko imade našeg jezika JUDIH u Istri, koji su prešli u protivnički tor, da tamo sa našim najvećim protivnicima rade na zator i propast našeg roda i jezika; poznat je pak, da je Poturica gori od Turčina a uslijed toga su i hrvatskih roda Izdajice u Istri blešnici i strastvenji naši dušmani nego li isti Talijani. Silnici blešnici imadomo žalbože i u ovih podučarskih stranah, koji ruže i napadaju na sve što bi njim — da su značajni i pošteni — naj-milije moralno bili. Te kukavice sloje za-bravljivaju, da je najveći grček pred Bogom i ljudima Izdajstvo svoga rodu. Tu pjeva naš pjesnik prekrasno al ujedno strašno, da je oprošten svakomu griešniku, istomu razbojniku i ubojicu ali samo na-jezici.

Način izdaje i najprijesti čovjek na polje ili u dubravu pa neka se obare na male ptice, te će uviditi, da se svaka svomu jatu drži a medju ljudi, tim razumilini stvorovi nabiva takoi. Kollko imade našeg jezika JUDIH u Istri, koji su prešli u protivnički tor, da tamo sa našim najvećim protivnicima rade na zator i propast našeg roda i jezika; poznat je pak, da je Poturica gori od Turčina a uslijed toga su i hrvatskih roda Izdajice u Istri blešnici i strastvenji naši dušmani nego li isti Talijani. Silnici blešnici imadomo žalbože i u ovih podučarskih stranah, koji ruže i napadaju na sve što bi njim — da su značajni i pošteni — naj-milije moralno bili. Te kukavice sloje za-bravljivaju, da je najveći grček pred Bogom i ljudima Izdajstvo svoga rodu. Tu pjeva naš pjesnik prekrasno al ujedno strašno, da je oprošten svakomu griešniku, istomu razbojniku i ubojicu ali samo na-jezici.

*) Ova obavest poslana je kad nije bilo Pazin kpt. kap. Manzana. On joj nije ot-činio a nječe joj ga i takaj. Podpis je neki barun Handel, golobrdo momče.

U ovih stranah užememislo nas osobito jedan članak iz Istre u subačkoj "Slobodi" od 14. oktobra, koji nam otkriva svu gohotinu Istarskih Krnjeh i Talijanaša, naših ljudi krvoplijat. Neku pročita svaki komu je moguće taj članak, pa će uviditi, kako mu Hrvati istareku gospodu uzdržajemo, njihove gradove i mesta polješavamo a oni nam zato vraćaju nameno da bude draga.

Nego zalužu tražiti pravcu od naših gospodara. Nam je debelo plaćati i lično mučiti pa će biti mrl u pokrajini kako vođa si gospoda žele.

Radi se tu naime o bivšoj desetini (esoneru) koju smo mi u ovu stranu Uške maline posvima pod moraš izplatili a sad moramo dobiti interes plaćati za gospodu u zapadnjoj Istri, t. j. za one predstave u kojih želimo. Budući da se desetina iskraša u tih poticajenih krajevlji, kako sledi:

Za sudbeni kolar Koparski	for. 78.180
" " Motovunski	97.183
" " Porečki	88.658
" " Pazinski	248.755
" " Rovinjski	37.734
" " Vodnjanški	45.787

Ukupno for. 699.300

Dug izdječne strane Iste.

Za sudbeni kolar Creski	for. 11
" " Lošinjski	34
" " Novigrad	6.480
" " Voleški	312

Ukupno for. 6.880

Eto koliko razliko izmedju našeg duga onog prijađnijih kotarâ! Na sve taj sili dug nado gospodo moramo mi plaćati nameto kano i oni koji nisu imali izplati! Ali smo izplati i umanjili budžet dugu preko 15 i pol tisuća! Nam je morao istarek željati odbor nadu novac povratiti jer je nepravdu, da mi skroz "čuvati" plaćanje za gospodu Talijanu. Ta vi ste bogati, zaboravili i plemnitki, demu Vam nasi željeli i naš trud?

Dogodju nam se kano i sroči ptot opomio, kojoj je kukavica u gaježu juča uistinsa po svoje u isto gaježdo, iznosu u jednu penjen odgođili i njezovale mladu kukavice, koju nije mogla nikad nahraniti, nikad zadovoljili. I mi dajemo sve, sve što imademo našoj gospodi, nu uz sve to nisu zadovoljni jer se kano što usudimo zamoliti, da nu se i nu dobaci po koja matica sa gospodskog stola. Tu smo mi buntovnici, umirnjenici, podržavani i podupirani što je Zagreb, što je Ljubljana a kad što je Ruske. O našim pravlicama nemo gospoda niti da čuju kano da i nismo božji stvorovi, van nema životinja, kojoj je raditi i mudri se sav život, da zadovolji slasni i strasti svojeg gospodara. Istrani brudo i dok će još to stanje potrajati. Zar čemo biti za uček tude poružiti; zar su nećemo osvojiti nikad na avio noge? Sve to zavisi od naš samih; uzdužimo se u se i svoje kluse. Zahtijevamo učudno svoje u svakoj zgodbi i na svakom mjestu.

Iz Koparskine, polovicom oktobra.

Pozor braćo! začalo se pogovarati, da budući kandidati naiđi protivni, za sabor u Poreču, imadu biti: Madonici, Koper i Terran kmet iz Sv. Petra. Mi kandidati imadu; oni pokazali nam svoj mir i ljubav do nas; mi poznamo njih a oni nas. Nužno ne treba drugi, ako ne njuži iznoveši izabrali i tako će da gospodu u Poreču uviditi, da smo bili neamlijenoga Jurma, koga nam na plede naprtili i pod kojim nas držati kune.

Upoznajmo se, malko s timi protivnimi kandidati: Gospodina vitezova Madonice iz Kopra poznava svako odak se klasificira po sebi kod zadnjih izborat, nebilj naš narod predobio za svoje i svoju hiro. Drugoš je ga po naših sebih nikad, neviđimo, a za nas sigurno mani manje nego za bluto, koje mu se primi poplata. Terran je kmet u Sv. Petru za koga govorje, da se je silno zabogaš, kāi je nekoč zapovedao s onim kmetom; on je muž stari, nemocan, u silno debo. Čudni li su putevi sudbine! Nedavno bljuži li novi kandidati strašni nepristupi. Uzrok tomu bila neka pravda što je Terran bio Madonici i Petrovcom zatvoriti neki put preko Dragonje. Madonica komu bilo povjerenje od stanovnika da vodi pravdu, brustio sve proti Terranu. A gled čuda! Kad poslednjih izborat na jednoj sprigateli se gospodin Doktor sa kmetom Terranom, a pusti na cedilju Petrovco i pravdu. Kmeti su i bez Madonice svoju pravlicu proti Terranu dosegli, samo on hoće, da nekakvimi, novim zahvatim radi, nekog mesta muči svoje susede. Gospodin Madonica ga sada pomaze, a valjda je to i njegovo mesto. Nu morao bi znati za

poslovicom, da tko pod drugim jamu kop, same se u nju strovali.

Takovi, braćo Pamjanci, Dolinici, Pajosavjanici i ostali imaju nam bili zastupnici na porečkom saboru! Realno složno, mi ih nedemo, mi imamo svoje, mi smo s njima zadovoljni i giojimo sve nade, da budu oni naše probitki, koliko dujevniji, toliko stvarne na saboru branili i zagovarali. Svedeniči pripravljaju narod za novu borbu; koji za vremje pripravlja olahkot posao u čas odlučni. U vas imade narod pouzdanja učite i podučavajte ga; budite mu prijatelji i voditelji. Dobroga pastira sluša njegovost sato i on da za nje dati i svoj život. Budimo i radimo, da nas nepriatelj nezateče neprpravne.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 1. novembra 1883.

Dne 29. prošloga mjeseca sastalo se u Beču austro-ugarske delegacije. U Austrijskoj delegaciji izabran je predsjednikom knez Czartoriski a podpredsjednikom grof Hohenwart. Stranki saborske zastupane su u ovoj delegaciji u sledećom razmjeru. Autonomistička stranka broji 30 članova, ustavovjedna (njemačka) 24 člana a četvrtica članova pripada stranci ili klubu Coronini-a.

Ugarska delegacija izabrala si predsjednikom kardinala Haynala a podpredsjednikom Ljudevitom Tiszu, bratom madjarskog ministra predsjednika, Trojico članova ugarske delegacije, pripadajućih umjerenoj saborskoj opoziciji, položi svoje mandato, pošto vodina nije htjela izabrati u delegaciju još i četvrtog člana umjerenog opozicije.

Dne 25. istoga m. primilo je Nj. Veličanstvo ponajprije ugarsku a zatim austrijsku delegaciju. Odgovarajući predejedniku, roče car, da živi Austria sa svim državama u najlepšem sporazumu i da sve vlade nastoje, da se uzdruži toli potrebit mir među narodi. Napori austro-ugarske monarhije da su bili upravljeni neprostante temu cilju. Nopomučeni razvoj mirnih odnosa ujedno se inozemstvom, dozvoli vlasti posvetiti se većom pomnjom koristi države. Iz takmu nadaljio, da pošto je nastalo povoljnije stanje mira i reda u Bosni-Hercegovini, misli vlasta tamo umanjiti broj vojnika za buduću godinu a tim će umanjiti i zajam. Upravni troškovi biti će namenjeni vlastitim dohodci Bosno-Hercegovine.

Sada pošto su delegacije izabrale prodsjedničva i razno odbore, morati će razprave za nekoliko dana prekida.

Pojedinim izvještajem mora se naimo ostaviti vremena, da mogu vladino prosluge prouđiti. Delegacijam bijaše jur predložen zajednički proračun za g. 1884 pa ga isti bečki listovi povoljno prosudjuju, priznavajući ujedno povoljno stanje u kojem se sada država nalazi. Sada se bave svi listovi u državi sa govorom, kojim je Nj. Veličanstvo primilo delegaciju. Neima zaista stranki niti naroda koji se nebi pripoji želji vladara t. j. da se sačuvaju čim bolji odnosi sa svim subjekti a tim da se učvrsti i podigne materijalno blagostanje države i pojedinih njezinih naroda.

Sjeditev sabora kriješkog prošli je toli mirno kano nikad do sada. Promda bijaše na dnevnom redu veoma skakljivih predmeta, kaž n. pr. verifikacija dosta nepravilnih izborat u njemačkom veleposjedu; pitanja: o reformi, izbornoga reda i da li se imadu školska djeca učiti drugi zemaljski jezik — ipak su tekle sve razprave u pristojnom tonu, bez buke i demonstracije.

Na 30. p. mjeseca imala je biti u Pešti konferencija između madjarskih političara i muževnih hrvatskih

vlade. Da neće boljim plodom po Hrvatsku urođiti ti dogovori, nego li su urodile razprave u poštanskom saboru glede dvojezičnih grbova — dade se odatle suditi, što Hrvati ne imadu ovaj par ustača niti narodne glave t. j. bana, koji bi se mogao na ono vezati što bude medju jedinim i drugim kolovodjima dogovoren.

Javili smo u svoje vrieme, da se u Španjolskoj sastavilo novo ministarstvo, nu premje tekar dijelovati počelo, proriku mu kratak život jer je raztrovanost medju pojedinim saborskimi strankama prevelika.

Medju slavenskim braćom Poljac i Rusini reč bi da će nastati lepsi i bolji odnosi; zato nam janče nekoji dogadjaji u poslednjem zasjedanju galičkoga sabora. Rusinski zastupnik Antoniewicz zahvalio se proračunskom odboru na njegovu pravednu postupku a Poljaci su predložili, da se povisi podrpa narodnomu srušinskomu kazalištu. K tomu je podižeća rusinskomu književnom družtvu za izdavanje puščih knjiga veća podrpa nogoli je samo družtvo tražilo. Dao Bog novarali nas i to dobiti znaci! Ta dosti nas trjuje i cjeplju slavenski dušmani, čemu da to činimo i sami?

Franina i Jurina.

Ju. Kadesi bili, Frane ovih dan, da te nisam vidio?

Fr. Bi sam va Motovun.

Ju. Po koga vrantku si tuma klatil?

Fr. A klesće sam nositi ondešnjem občinskom lekaru, da zube vadil.

Ju. A da ta lekar nemu klečeš da počeka da mu ih ti donesos?

Fr. A jo imao dvoje; nu kad su zadnji put bili balotacioni za občinske izbore, da je vadilo klečešima iz krvavih škeda glasova za svoju stranku; pa kad su došli kmeti iz Rakotola onda je slomio obdeva, a rakotolski glasi nisu mu se dali nikako iztegnut; pa malo dana posli došao k lekaru jedan kmet iz Rakotola da mu Zub izvadil; ali, kud su mu klečeša slomljena, morao se je kmet vratiti bojnim Zubom doma!

Ju. Nu vidis... Bljaje mu ponest k repku klečeš, da se opet nepolome.

Fr. A su krepke su, ali strahu me je da u prvih balotacioni opet da se slomiti nô su rakotolski glasi krepčili od svakih klečeša!

Ju. Dobro bi, da naši kmeti imaju za tako lekare uvek priravnje železno vjele, kažu se n. pr. slome klečeš ne kad priđu balot....

Ju. Čuj me kume, povedat će ti jednu lepu: sastali sam se u malincu s nekim našim i rekli su mi, da mesto podestata imaju neku tabaku.

Fr. Kade pak imaju svoje sedute, na podestarije... ali...

Ju. Nel za pravo reč va njezinim palte. Fr. Vidis prem su naši plitke glave ipak znaju, da po zakonu moraju sednice biti javne.

Ju. Javnije nemogu biti nego va palte pod predsedništvom tabakine.

Fr. Se je za pak govorio za ovih javnih sedušata od oné suplike, kuju su 130 žmječkih seljaka podpisali i poslali na dijetu porečku, i ku je "Naša Sloga" nam objavila.

Ju. Je, da će se metnuti drugi dijokonal od 15 po sto rati siromakih, ki nisu plitki semeňa, ali to se tako govorilo, a drugađe mislio, da se kega ulovi, za pokret krivinu učinjenu.

Fr. Kako su mogli to govoriti, kad i vrabc

ceranska petljariča silepn Slavac ka je više putih prosila podeštariju za milostinju, i nije ništa dobila, a samata bez ikakove pomoci ni mogu živjeti, s dvojnosti se utopi pervi dani meseca prošlog oktobra o. g.

Ju. A Bog me i za koga mi plaćamo dijokonal po 20 po sto za same, kad takovi petljari su ga platili sami za se?

Fr. Za vragal kako Lošinjani, Vološčoki, Kastavci, Cresani i Krčani, ki su na svog dug desetlet od pet milijardi florini, leta 1883 dvačet milijari florini dijokonal platili, kako sloboda piše u broju 123.

Ju. Tako je to?

Fr. I tako će bit dokle nam gospodare trbušne, ke kožu i krvu muzu, i ovu stržu.

Ju. Ma znaš, da nam to ščnovom dobro stoji.

Fr. Ter i ja to govorim jer dajemo vuku ovu past, nemesto da ju sami pase a vuku sekiru za vrat damo.

Različite vesti.

Osebne vesti. G. Ante Fabris donosički upravitelj župu u Golgori imenovan je tamo župnikom. G. Dinko Stančić Osorjan, prieslušnik kod okružnog sudista u Rovinju, imenovan je bijeljnikom u Puli.

Opet diskup porečki. Skoro za svaki broj našeg lista doznamo za kojeg novog kandidata na porečku biskupske stolice pa potroj li stvar jošte dugo, bili će vujda kandidanti za rečnu stolnicu skoro svr svedenici Pri moria. — Ovaj put čitamo u "Triester Zeitung" za novoga kandidata, pa navodjamo njezine misli i tom predmetu. Ona vodi: »Pronešao se glos, da je opredjelen za diskupa jedan Talijan, koji znao malo njemački, a užila slavenski, to je kanonik Gerolamo Franco iz Motovuna. Gosp. Franco je od Talijanu istarski etnico članjen te ruđi tamo osobito zemaljski podkapetan dr. Amoroso, koji je prvi ostavio demonstrativno sabornicu, kad je slavenski zastupnik Laginja hrvatski progovorio. S druge strane govoriti se opet o kandidaturi gorilčkog prošta i federalističkog zastupnika dr. Eugena Valussi. Možda se očekivali, da će se vlast količinu popunjenja biskupske stolice samo na takovog kandidata osvrnuti, koga bi vedeni pučanstvo sa veseljem za nadpastira pozdravio susretala, onogu naime, koji pozna temeljito njemački, slavenski i talijanski jezik.«

Delavsko podporno društvo u Trstu pripravlja za blagdan svih Svetih veliku zabavu u dvorani "Monte Verde". Tom zgodom hoće se predstaviti žučna igra "Minar i njegova kćerka". Osim toga je na programu višo točenja glasiranja, citare i gushal. Iza dovršene programa bude slediti domaća zabava. Početak je 7 sati. Samo članovi, njihove obitelji i pozvanici imaju pravo prisustvovanja. **Posevdeni diskup praski.** Pruhina, umro je prošlog čednja uglog smrću u Pragu. Pekojulci ostavio je sav svoj imetak od kojih 100.000 franci zadržali u podporu slromaški i stradajućim crkvenicima u Češkoj.

Laz na laži. Porečka slavna u svojem poslednjem broju javlja, da je rovinjski okružno sudstvo odbilo utok gg. Semelić i Velnjá proti osudu vodnjanskoga suda, koj je bio novinama proglašen. Clever i Bradamanti u poznatoj večnosti. To je laž. Rovinjsko sudstvo prihvatio je utok gleda Bradamanti i osudilo ga, a odbilo utok gleda Clevera, jer se ovaj izpršao na razpravu, rečnik, da se on izrazio ovako: "đul sam, da su Velnjá i Semelić bili pišnati, ali nečnam, je li to istina." — Velike neznanje zakona odozgodi opaznik, da je onakovo osudom, kako ju slavna javlja, sud druge mojbe potvrdio porotnišku presudu. I to vesišli se u svit u listu uređivanjem od jednog doktora svih pravab!!!

Uzor izložbe. Englez hoće da budu u svemu, ono što nisu drugi narodi. Nedavno otvorili su u Londonu dvije izložbe, i to jednu magaracah a drugu mačkatah. Svetinske grne danomice u to izložbu, najpoče u onu od 500 izložbenih mačkatah. Porota (sudici) razdijelit 6: 49 novčanih nagrada i više razniti srebrnih medalja onim, koji su izložili najlijepe životinje. U Britansku obstoji zavod, u koji su životinje kojih dozlaže u neko vreme iz Londona, svoje mačke na stan i hranu. Za jednu mačku plaća se na čedan najmanje 18 penas, a i više, ako se za gojšju mačku traži posebno mjesto i finija hrana.

Broat. lit. zab. društvo - Hrvatska u Gradcu. držalo je 20 Litostopada, prvo svoje redovito sjeđo. Kod izbora novoga odbora, izabrana su sljedeća gospoda.

Predsjednik: Mariškavčić Nikola, medicinac, Podpredsjednik Šulentić Franjo, medicinac, Tajnik Živilje Ivan, mudroš.

